

Turul mozgalom.

Ma már sokat emlegetett fogalom a „Turul” szövetség.

Sokak érdeklődése, nem különben pedig az előítéletek szétszórása az, ami kezembe adja a tollat remélve, hogy ezzel mindkét problémát sikerül majd, ha nem is teljes egészében, de részben legalább megoldanom.

A Szövetség nevét a mondából vett „Turul” madártól kapta. Monda szerint ugyanis Turul volt vezérlejtője, a Kárpátok koszorúzója magyar mündencébe bevonuló magyar seregeknek.

A „Turul” Szövetség létrehozásánál felbecsülhetetlen nagy pszichológiai erők játszottak közre. Alapítói nem zöld asztal mellett csináltak egyesületet, hanem a magyar fiatalság hazája védelmével önként vállalt harcokban megszentelt, hazaszeretettől fűtött lelkében, már a világháborúban együtt állott s a nemzet ujjaépítése kovácsolta eggyé.

A háború az egymás ellen küzdő, láthatatlan erők látható meggyőlvánulása.

A háború csodás példája az emberek vezérlejtő lélektani erők hatalmának. Megmutatja, mily könnyen válik semmivé a halálfélelem és a személyes érdek, mihelyt ezek az erők hatni kezdenek.

A háború volt az, amely megmutatta, hogy mily hatalmas képviselnek a lelki erők és mily hatalmas az anyagi erők. Könnyű volt rájönni arra, hogy míg anyagi erők csak félelmetesek, addig a lelki erők legyőzhetetlenek.

A művelődés haladása jelentékeny mértékben kifejtette az értelmet, azonban szinte hatástalan maradt az érzelmekre, amelyekből a jellem összetevődik. A nagyraagyás, mohó vágy, a vadság és gyűlölet, minden kort tulé.

Az értelemről fűgő legtöbb tudományos, vagy technikai kérdésben meg egyezésre jut minden nemzet fia, mint-hogy a tapasztalat a vezérük. Ellenben vallási, politikai vagy társadalmi kérdésekben, amikor egyéni benyomások foglalják el a tapasztalat helyét, a megértés csak egyformán érő emberek közt lehetséges. Ilyenkor már nem a dolgok igazsága, hanem a dolgok által fölkellet érzelmek azonossága teremti meg az összhangot.

Bizonyos érzelmeket csak azonos érzelmekkel lehet lebírni. Az aljasságot, erőszakot és rosszhiszeműséget nem lehet becsületesességgel és aggodalmaskodással legyőzni.

friss vér szagát és olyan nyugtalan repdesést csaptak, hogy alig bírtak velük az ügyes sólymászok.

A sérült mén harsogó nyertése is ilyen volt, mint ezé itt lenni a vár istálló-jában. A visszaemlékezés fájó sebtét enyhítette ugyan az idő, meg a szerelem, mert a búske Bánffy Kata Kornis Jánosnak lett a felesége, de a fejedelem máig sem találta irt sebére.

Nagyságos uram — mondta a belső inas, aki hangtalanul toppant be a félhomályba vesző szobába — megjött Bécsből a követség. Kint várakoznak az urak.

Pillanatok alatt szétfutott a hír az előkelőségek között.

Ferdinánd császár és király kosarat adott a fejedelemnek. Nem adja neki feleségül a lányát.

A sűrűverű nagyur megint bemenekült régi szerelme szobájába.

— Gábor — törte meg az asszony a csendet és régi kedves emlékek fakadtak fel a lelkében, amikor suttogó izgalommal folytatta: — Úgy tudom, hogy a brandenburgi választó fejedelemnek is van eladó leánya. Híres szépségű hajadon. Az én Jánosom ismeri még süldő korából. Hiszen ott volt az erdélyi fejedelem követeként. Annak is Katalin a neve.

— De nem Bánffy — szaladt ki az őszinte szó a férfi száján, ami egészen megzavarta az asszonyt. — Bizony, nincs más mód, mint a berlini kisasszony keze.

— Beszéljen az urammal — kapott a szón Kata — és küldje ki háztűznézőbe. Majd én is a lelkére kötöm, hogy ne jöjjön haza újabb kosárral.

Bethlen Gábor fejedelem, pedig hálisan megcsókolta bucsura nyújtott kezét.

Amidőn millió ember bizonyos véleményét vall, viszont másik millió ember homlokegyenest ellenkező véleményét vall, biztosak lehetünk afelől, hogy meggyőződések misztikus vagy érzelmi alapon nyugszanak és semmiképen sem az észszerűség.

A misztikus erőknek roppant nagy a teremtő hatalmuk. Fölépítettek nagy civilizációkat és a semmiből kinővesztettek olyan művészi csodákat, amiket nemzedékről-nemzedékre fognak csodálni az emberek, mindaddig, amíg, jövődöbéli ágyúk meg nem semmisítik azt.

Egy politikai párt vagy forradalom sem diadalmaskodik észokokkal, hanem csak akkor, ha tanítványaiiban nagyon élénk misztikus hitet tudott fölkelteni.

Az a nép, mely hisz a győzelemben, nem érez sem éhséget, sem egyéb nyomorúságot. Erkölcsei ellenállása pontosan aznap török össze, amikor elkezd kétkedni sikerében.

Valamely eleven hiten nem lehet anyagi erőkkel diadalmaskodni, hanem csak úgy, ha még erősebb hitet szegezünk vele szembe.

A misztikus illúziókkal szemben még a fegyverek is erőtlennek.

A világháború kitermelte internacizmust, majd az ezt követő 1929-es patkányforradalommal szemben termelődött kia magyar fiatalságban a sovinsztizai gondolat. Az a pszichológiai erőkből kovácsolódott hatalmas erkölcsi tőke, amely ma már 50.000 bajtársat volt képes a Turul zászlaja alá vonni.

Célja a nemzetvédelem legfőbb feladata: a nemzet-nevelés. Szem előtt tartva, Széchenyi István gróf modását: „Olyan lesz a nemzet, mint amindre azt formálják!” valamint tudatában annak, hogy a nemzet fiait pedig olyanokká válnak, mint aminők ké neveltettek.

A nagy célokra hivatott Bajtársi Egyesületek hatalmas programjukat alap és ügyviteli szabályzataikban fektették le. De lefektették ezenkívül egyesületi és törzsi székázaikban, melyek mindegyike még ha diákhumortól csillogó, kedélyes jellegűek is — a magyar gondolat szolgálataiban állanak.

A „Turul” — „Magyarul, — Magyarár, — Magyarán!” — hármas gondolat: hármas grádicson keresztül akarja, a magyar közélet rostjaiba beleidegzeni.

Először a legfiatalabb generációk nevelése útján (darvak), másodsor a bajtársi eszmében megizmosodott és már érettebb ifjúság szünetnélküli szorgos munkálkodása révén (leventék) és végül az életbe kikerült öreg urak (dominusok) állandó irányító összműködése által.

Igy majdan eljő az idő, mikor egy

elvben, egy felfogásban és egy akaratban nevelt, szervesen összetartó magyar közeposztály, acélozott izmokkal kivívhatja az önzetlenség tűzében fogant magyar álmokat.

A „Turul” belső lényegét tagjainak önzetlenül munkálkodó hazaszeretete adja meg. Turulistának, tehát bajtársnak lenni annyit jelent, mint önként — egy egész ember becsületével — olyan kötelességet vállalni, mely a szabályok mindenkor betartásával a nagy magyar köz és magyar faj és ezeken keresztül Árpád örökének érdekeit szolgálja. A „Turul” talpköve a megfoghatatlan magyar becsület, mely fajtánkban, fajunkért született. Ennek minden iránya védelme és megóvása minden bajtárs első kötelessége.

Minem ismerünk felekezeti különbségeket. Mi csak egyet ismerünk: az öntudatos keresztény magyart. Mi széthuzást nem szilhatunk. Mi nem mondhatjuk azt, hogy több is veszett Mohácsnál. Nekünk mindössze egy mohácsnyi vesztetni valónk van s ha ezt is elvesztettük, pontot tehetünk a Magyar Hazaegére.

Husz éve annak, hogy hármasszínű mellszallagos és közismert Turul főveges viselettel bajtársaink megjelentek az utcákon.

Jöttek hirdetni egy új életet, célratörő munkakésztséget és nagy-nagy bizó hitet a jövőben!

A bajtársi gondolat: ez új idők mozgalma nem a tegnapiak szalmalángjából fakadt, hanem igenis egy tenni akaró ifjúság alapozta meg makulátlan elvével, eszméivel a jelen és jövő nevelésének tiszta útjait.

Ma már mindenki tudja, hogy a sok formáság nem lényege a Bajtársi Egyesületeknek és ez nem a felkapott divathóbort kicsucosodása volt. De igenis külső kifejezője az együvé tartozandóságnak. Mind megannyi erősítő a fegyelem és a tisztelet elvének. Hitvallás e gerinctelen tusában, hogy mi vagyunk, nem tördünk az előítéletekkel, gunyolódásokkal, a bárgyu lekicsinylésekkel és a sok helyütt kiabált apokrif szólamokkal. A külső formák kifelé is dokumentálják erőnket, növelik önbizalmunkat és 1919. augusztusának nemzeti renaissanceját harsogja mindannyiunk látása azok fülebe, kik a magyar életet destruálva, nemzetiellennek, gerinctelennek, gyávának, megalkuvónak kívánták s kívánják látni.

A „Turul” Bajtársi Egyesületek merőben különböznek a régi egyesület esdik és körözdik életétől, mert azok vagy jól, vagy rosszul szövetkeztek, azután köd előtt, köd utánam eltűntek a magyar életből. Addig a „Turul” Bajtársi Egyesületek egy egész életre jegyzik el az eszmék harcosává azt, aki a Turul zászlaja alá áll.

Jöjjetek; kiknek közlünk a helyet

P.

Hajrá Turul
Tarján Bajtársi Törzs.

A parcellázás

ügye minden időben élénken foglalkoztatta a polgárság érdeklődését. — Egészen természetes, hogy mindenki igyekszik önállóságra különösen akkor, ha magának gondtalan otthonot, lakást és szabadmozgást biztosító kertes belteltet szerezhet. Ha pedig a beépített városrészekkel szomszédos ingatlanulajdonosok érdekeit vesszük figyelembe, úgy azoknak is előnyös a parcellázás, mert egyrészt a területeket rendkívül előnyös áron tudják értékesíteni, másrészt, különösen városunkban felhasználják az oly területeket is, amelyek mezőgazdasági művelésre nem lévén használhatók, — a parcellázás során mint beltelkek, — mégis értéket jelentenek. —

Amde ezen két érdekeltség kivül van még egy súlyos érdekelt tényező; s ez a községi ill. városi hatóság, amelynek gondoskodni kell a közművek létesítéséről. — Az utak, utcák, köztterek kijelölése, a vízkárok meggátolása céljából csatornák, átereszek stb. létesítése, járda és utburkolat-építés, a lakosságnak vízzel való ellátása, az utóntózás, a közvilágítás s minden egyéb a közrend a közbiztonság és közegészség körébe váró létesítmény és előírás szabja meg a parcellázás korlátait.

Jelenleg a Vadaskert felé eső Luby birtokon folyt nagyobb mérvű parcellázás, amelynek közművei részben még függőben vannak. — Nagyobb mérvű parcellázás van tervbevéve a Somlyóhegyen, amely a Szilárdy féle birtoktestekhez tartozik. —

Ha e két terepen a városias beépítés megtörténik: úgy hosszú időre biztosítottak látszik a polgárságának egészséges települése. —

Értesüléseink szerint nemcsak egybűt, de különösen ezen terepeken fokozott figyelmet fordít a hatóság a közművek célszerű kiépítésére s az egészségrendőri és közrendészeti követelmények előleges biztosítására s reméljük, hogy városunk lakosságának lélekszáma rövid idő múltán túl lesz a huszezres számon. —

Egy sörpult és egy jég szekrény, valamint kertiszékek, kertiasztalok és tonettsékek olcsón megvehetők. Felvilágosítást ad: Szilárd Béla bor és sör-nagykereskedő, Salgótarján.

Hírek és különfélek

A család szépe.

Ő a kedvenc, a dédelgetett, a körülrajongott, az ünnepelt, — a család szépe. Tíz fia van az Eszlendő-familiának és két lánya. Az egyik Május, a másik Szeptember, — beszéljünk most róla, aki épp megérkezett, Májusról. Mintha minden csak érte volna a családban, körülötte forog minden, azt bihetné az ember, hogy Eszlendő-mama csupán azért él, hogy Május édesanyja lehessen és tíz fia is csak azért van a világon, hogy hódolhasson, szolgálhasson szépséges leánytestvérének, az aranszöke Májusnak. De nemcsak a familia, hznem az egész világ is őt szereti, beczi, neki hódol, érte rajong. Udvarló megzámálhatatlannok. Költők, festők, muzsikások, lángelmék és egyszerű emberek, gazdagok és szegények, öregek és fiatalok egyformán ünneplik és az övé minden szerelmes szív a világon.

Ehhez a csodálatos elragadtatáshoz képest, Május nem is tulságosan kevély, lehetne százszor is elbizakodottabb. Vagy talán vele is csak úgy vagyunk, mint azokkal a kiválasztott földi halandókkal, akiket kegyeivel halmoz el sorsuk, akiket szeretnek, ünnepelnek mindenütt, talán vele is úgy vagyunk, mint azokkal a kiválságos lényekkel, akik magátólértedőnek fogadnak el mindent, amit lsten-től, a családtól és az emberektől kapnak: a szépséget, szeretetet, rajongást?

Igen, Május sem más, mint az életnek ezek a „sztárjai”. Ő sem érez különösebb hálát, a hódolat és tőmjénezés már megszokott dolog számára és ha ad érte valamit, azt csak mi, emberek, érezzük hálás viszonzásnak, annyira elvakulttá tesz rajongásánk. Mint az ilyen ember, Május is csak ragyog, sugárik, tündököl, — mi egyebet csinálhatna, ha arra született, hogy szép legyen? Mi azonban meghatottan nézünk össze és azt mondjuk: nézzétek, ilyen szépség, ilyen csodálatos lény és mégis milyen kedves, közvetlen, egyszerű! Egy pillanatig sem jut azonban eszünkbe, hogy a szépség egymagában nem elég, az is kell hozzá, hogy felledezzék, megbecsüljék, szeressék, ünnepeljék, méltó keretbe foglalják.

Mennyi szépség, közte a Májusé is, észrevétlen maradna, elkallódna, elhervadna méltatlan kezekben, ha nem volna, aki arra a helyre állítja, amely megilleti? Ha nem volnának költőlelkek a világon.

—y—n.

Személyi hír. Dr. Förster Kálmán polgármester 2 heti szabadságra távozott.

Tanári kinevezések és áthelyezés. A kormányzó dr. Dornay Béla és Szöllősy Károly salgótarjáni állami gimnáziumi rendes tanárokat 1940. január 1-i hatállyal a VL fizetési osztályba nevezte ki. Gratulálunk. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Molnár László állami gimnáziumi rendes tanárt a salgótarjáni állami gimnáziumból a jászberényi állami gimnáziumba helyezte át 1940. augusztus hó 1-i hatállyal.

A Salgótarjáni Szent Erzsébet Nőegylet május 5 én, vasárnap, ünnepi diszes keretek között iktatja be új elnök-nőjét: Korompay Lajos m. kir. bányaügyi főtanácsos, bányaigazgató nejét. A beiktatási ünnep d. e. fél 12 órakor, a déli plebániatemplomban tartandó szentmisével veszi kezdetét, mely alatt a Csanády Miklós polg. isk. tanár, karnagy által betanított és vezényelt, mintegy negyven tagú vegyeskar Zangl: Szent Bonifácusz miséjét adja elő, Ehrlich Józsefné Olfertórium-szólo betéttel disztive. Délután 6 órai pontos kezdettel a Róm. Kat. Olvasókör nagytermében tartandó diszközygyűlésen lesz az új elnökő beiktatása, utána fél 8 órakor ugyanott társas vacsora lesz az új elnökő tiszteletére. A teríték ára: 2 P. A Szent Erzsébet Nőegylet tevékeny életében egy szebb, dinamikusabb korszak kezdetét jelentő közgyűlésre és ünnepi keretekre mind a Nőegylet összes tagjait, mind a város társadalmát, barátait és jóakaróit szeretettel várja az Elnökség.

Nyugdíjaján. Dr. Prónay Tibor volt salgótarjáni szolgabíró egészségi okokból nyugdíjazását kérte. A vármegye közgyűlése a kérelemnek helyt adott s nevezett folyó évi április hó 29-én nyugdíjazta.

GYÁRI ÚJ ÉS HASZNÁLT ÍRÓGÉPEK

KÉNYELMES
FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL
KAPHATÓK

VÉGH KÁLMÁN

KÖNYVESBOLTJÁBAN
SALGÓTARJÁBAN.

Athelyezés. Fekete Károly máv. felügyelő, állomásfőnököt Salgótarjánból Miskolcra az üzletvezetőséghez helyezték. — Salgótarjánba Kisterenyéről Mihalka Lajos tanácsos helyeztetett át állomásfőnöki minőségben.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem, illetve jó édesapánk elhunytával alkalmával részvétükkel fájdalmaikat enyhíteni szívesek voltak, ezúton mondunk hálás köszönetet.
özü. Herrich Mártonné és gyermekei.

Az evangélikus egyház presbiteriuma elhatározta, hogy a templomában lévő hősi emléktábla halottainak a névsorát az újabb tudomásra jutott 7 hősi halott nevének felvételével kiegészíti.

A Szent Erzsébet Nőegylet szokásos évi népnépszámlát június hó 9-én rendez meg a városi vendéglőben.

Az Evangélikus Egyesületek most vasárnap, május 5-én a kulturházban tagjaik és azok hozzátartozói számára 3 egyfelvonásos előadásával kapcsolatos és éjjel 12 óráig tartó táncal egybekötött estélyt rendeznek. Melyre a figyelmet ezúton is felhívják az elnökségek.

A Mausz oktató előadásokat tart minden pénteken este 6 órakor a mozi-helyiségében. Belépődíj nincs.

A városi házban május hó 1-től szept. 30-ig a hivatalos órák reggel 8 órától délután 2 óráig tartanak. Felek részére 8-12-ig.

Felhívás a losonci gimnázium volt növendékeihez. A losonci Kármán József-Gimnázium 1940. május 26-án ünnepli alapításának 350. évfordulóját. Ezt a nevezetes napot általános öregdiák találkozó megrendezésével, hősi halott diákjainak emlékművének leleplezésével és iskolánk barátainak és régi diákjainak egy baráti körbe való tömörítésével kívánjuk emlékeztetni tenni. Ezért tisztelettel és szeretettel meghívunk minden volt losonci diákot és iskolánk minden barátját bensőséges családi ünnepünkre. Kérjük szíveskedjék az ünnepélyen való részvételét bejelenteni az iskola igazgatóságánál levelezőlapon, telefonon vagy személyesen. Az Előkezesítő Bizottság.

Bányamozgók híre. A pálfalvai és baglyasi bányamozgók május 5-én, vasárnap, szokásos előadásuk keretében VÖRÖS ORCHIDEÁK címen, izgalmas kémtörténetet mutatnak be: Olga Csehova, Camilla Horn, Albrecht Schoenhals, Herbert Hübner és Walter Janssen főszereplésében. Az igen szép és nivós műsort kulturfilm, valamint a Magyar és Fox világhíradók egészítik ki.

Baross munka.

A Baross Szövetségben tömörült keresztény magyar kereskedők végre országos viszonylatban is hatalmas tekintélyre és erőre tettek szert. A gazdasági harcban, mely ma mindenütt lángol, lassan de biztosan erősödik ez a társadalmi réteg is. A teljes befejezése ezen harcnak még messze van, ezért nagy felkészültségre, szorgalomra és munkálkodásra van szükség a magyar és keresztény kereskedő és iparostársadalomnak, hogy egyszer mégis elérhessék a jogos és megérdemelt gazdasági pozíciót, melyet mármár teljesen elvesztettek.

A Baross Szövetség intenzív és eredményes munkája ma már közismert és

ez ad lendületet a Baross-tábor növekedésének, erősödésének olyannyira, hogy már 53 fiókja van az országos Szövetségnek, melynek irányító szelleme nemcsak gazdasági megerősödére, tudásra oktatja tagjait, hanem egy felsőbbrendű etikai felfogásra is, amely a gazdasági és politikai körülményektől függetlenül kell, hogy irányítsa egy kereskedő magatartását, gondolkodását minden ténykedésében.

A keresztény magyar kereskedő és iparos társadalom minden tagjának ebben a Szervezetben van a helye és ezért várunk ide minél előbb minden testvért!

Jó házból
való fiút

nyomdásztanulónak

felveszek.
Végh-nyomda
Salgótarján.

a salgótarjáni kir. járásbíróság területén lévő Salgótarján megyei városban fekvő s a salgótarjáni 101 számú telek-jegyzőkönyvben A. L. 7. sor, 48/a/1/a/1 hrszám alatt foglalt s B. 20 és 33 sor-számok szerint Trajbár Antal végrehajtást szenvedett nevében álló „ház, udvar és kert” ingatlanra 1000 P. kikiáltási árban, mindazonáltal a Salgótarjáni Községbánja r.-t. javára bekebelezett községnékiaknázási jognak fenntartásával, mely ingatlan Gróman Ignác és Hrabina Józsefné csatlakoztatott, valamint a kir. Kincstár alapvégrehajtató érdekében a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron alul,

Rusznayák Sámuel csatlakoztatott végrehajtató érdekében pedig 2745 P. vételnél alacsonyabb áron alul el nem adható.

A telekkönyvi hatóság az árverésnek a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében (Vaskapu-u. 1 sz. 4 ajtó) megtartására,

1940. évi június hó 4 napjának d. e. 12 óráját tűzi ki.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy az 1911: L. t. c. 127 §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. c. 147, 150, 170, §§. 1908: XLI. t. c. 21. §).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Salgótarján, 1940 február 14.

Dr. Bánffy s. k.

kir. j. b. ömhf. jegyző.

A kiadmányi hitelül:

Fábán

kiadó.

Az árvízkarosultak részére üveggyári ifjuság által rendezett előadás tiszta jövedelme 163.14 P, OKH 50 P, (ezzel együtt 100 P), Peész Árpád football tippelők nevében 18 P, Cics Gyula 5 P, városi tisztviselők fizetésük 2 százalékát. Az eddigi adományok összege Salgótarján városában (a vállalatokkal együtt) 9500 P-t tesz ki. Ezen kívül még sokan küldtek be külön is adományt az célra nyitott 64.100 sz. csekkuponon.

Országos legelőverseny. Az Országos Zöldmező Szövetség rendezésében megtartott legelőverseny bíráló bizottsága a földművelésügyi miniszter képviselőiben megjelent Dr. Tóth László min. osztálytanácsos elnöke alatt f. évi április hó 27-én Balassagyarmaton a vármegye-házán hozta meg döntését és az első díjat a Zagyvapálfalvai Csókásdűlői Legeltetési Társulatnak, míg a második díjat a Zagyvai Volt Urbéres Birtokosság Legeltetési Társulatának ítélte oda. Az első díjat nyert társulat jutalmul Nógrád vármegye legjobban kezelt közlegelője címet, továbbá aranyoklevelet és egy 150 pengő értékű rétboronát, míg a második díjat nyert társulat Nógrád vármegye második legjobban kezelt közlegelője címet és a vármegye közönségének 100 pengő értékű karám ajándékát nyerte. A jutalmakat a vármegye alispánja személyesen fogja kiosztani Zagyvapálfalván f. évi június 30-án megtartandó ünnepségen, amelyre a megye összes legeltetési társulatai meghívást nyernek.

Szerkesztői üzenet. B. X.-nek, Füle. Érdeklődésére közöljük, hogy a VI. fizetési osztályba a miniszteri osztálytanácsosok, pénzügyigazgatók, a bányakapitányságok főtanácsosai, műszaki főtanácsosok, tanügyi tanácsosok stb. tartoznak.

A Légitársulat Lige felhívja a hácsoparancsnokokat, hogy a közeljövőben meginduló tanfolyamokon pontosan vegyenek részt.

Volt hadifogoly bajtársak pünkösdi hét-főjén d. e. 11 órakor találkoznak az ipartestületi székházban.

A bányatársulati összes iskolákban bensőséges egyszerűséggel kiűggesztették a keresztet Korompay Lajos bányai főtanácsos-igazgató rendeletére.

Meghívó. A Salgótarjáni Déli Mária Leánykongregáció 1940. évi május hó 4-én, szombaton este fél 9 órai kezdettel a róm. kat. körben, táncal egybekötött jótékonycélu zártkörű „MŰSOROS ESTÉLYT” rendez, melyre mindenkit szeretettel vár a Vezetőség. A tánchoz a zenét a bányai jazz-zenekar szolgáltatja, reggel 4 óráig. Belépődíj: I. hely 1.20, II. hely 1 P, állóhely 0.80 P. Szinre kerül: Goricki Elvira: „Az írógép meséje” c. három felvonásos társadalmi színmű.

A SSE nagyszabású ökölvívó és birkózóversenyt rendez f. hó 11-én este 8 órai kezdettel az acélgyári iskola előtt lévő tornakertben (rossz idő esetén az iskola tornatermében) az ország legjobb ökölvívói és birkózói részvételével. Köztük 3 világ és 3 európai bajnok. A verseny tiszta jövedelmét a magyar ökölvívósport legnagyobb büszkeségének Énekes Istvánnak hátramaradt családja kapja. A jótékony célra való tekintettel reméljük, hogy városunk közönsége pártolni fogja e nemes cselekedetet. — Énekes István életéről, emelkedő sport-tudásáról és dicsőségéről Garamvölgyi Tibor testnevelési tanár fog előadást tartani.

A POLLO MOZGÓ

SALGÓTARJÁN.

Május 4-én, szombaton,
május 5-én, vasárnap és
május 6-án, hétfőn

„Hétszecsétes titok”

Főszereplők: Willy Birgel,
Brigita Horney, W. Frank
Kiegészítésül: Magy. híradó

Május 7-én, kedden,
május 8-án, szerdán,
május 9-én csütörtökön

CSAPDA

Sok izgalommal és vidámsággal átszótt francia film.
Kiegészítésül: FOX híradó.

Uszó és vízipolósport

keretnek megszervezése tárgyában a középiskola iskolák sportkörének budapesti országos központja küldötte ki Zsinger László tanárt, hogy a vízisportnak ezt az ágát Salgótarjánban is megszervezze. Folyó hó 1-én az állami gimnázium és kereskedelmi iskola tanácstermében a polgármester-helyettes elnöklése mellett tartották szervező ülésüket a középiskola iskolák kiküldöttjei, valamint a levették és cserkészek megjelent képviselői.

Az értekezlet eredményeként közölték, hogy az állami polgári iskola, a gimnázium és a kereskedelmi iskola ifjúságából előreláthatólag mintegy 30 olyan ifju kerül kiválasztás alá, akik a vízisportban eddigelé szerzett gyakorlatiáguk folytán már alkalmasnak látszanak a szak-tervű további kiképzésre. Az orvos vizsgálta,

az egyéni kiválóság, valamint a középiszkolai kerethez való tartozás tényezői azok, amelyek a keretbe való felvételt lehetővé teszik. Az edzés részletei, a keret tényleges felállítás, valamint az egyéb irányelvek rögzítése hamarosan megindul és a tanuló ifjuság hamarosan hozzáláthat a vízisport ezen ágazatában való gyakorláshoz.

Az iskolák igazgatói „KISOK”, és a Magyar Uszó Szövetség ezen együttes törekvését nagy szeretettel karolják fel, minthogy már a múlt év őszén tartott hasonló értekezlet során a város polgármestere is érdemi támogatását helyezte kiállításba, — remélhetjük, hogy városunk falai közül is jónéhány uszó és vízipolóbajnok kerül a sportkiválóságok névsorába. —

A salgótarjáni kir. j. b. min. tekkönyvi hatóság.

1132/1940. tk. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat.

A Salgótarjánvidéki Takarékszövetkezet, mint az O. K. H. tagja végrehajtónak Kazareczky József végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtató kérelme következtében az 1881: LX. t. c. 144. 146 és 147 §-a valamint az 5610/1931 M. E. és a 35.000/1931. I. M. sz. rendeletek értelmében a végrehajtási árverést elrendeli 175 pengő tökékevetelés, ennek 1939. évi november hó 18 napjától járó 7 1/2 százaléka kamata 24 P. 61 fill. óvási költség 1/3 százaléka váltódíj 166 P. 80 fillér eddig megállapított per és végrehajtási és az árverési kérvényért ezuttal megállapított 82 P. költség behajtása végett

a Salgótarján megyei városban fekvő s a salgótarjáni 1752. számú tknyvben A+1 sor, 875/687/b/2/b/1/65 hrszám alatt felvett „Házhely” ingatlanból B. 1 szerint Kazareczky József nevében álló illetőségre 2982 P. 50 fillér kikiáltási árban-mégis a B. 3 alatt a Salgótarjáni Községbánja r.-t. javára bekebelezett községnékiaknázási jognak fenntartásával,

mely illetőség a végrehajtató érdekében a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron el nem adható.

A telekkönyvi hatóság az árverésnek a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében (Vaskapu-utca 1 szám 4 ajtó) megtartására 1940. évi május hó 31. napjának d. e. 10 óráját tűzi ki.

Árverési feltételek a következők: Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy az 1911: L. t. c. 127 §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, vagy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. r. 147, 150, 170 §§. 1908: XLI. t. c. 21.)

Az aki az ingatlanért a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett, ha többet senki sem ígér, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Salgótarján, 1940 február 3. án.

Dr. Bánffy s. k.

kir. j. b. ömhf. jegyző.

A kiadmányi hitelül:

Fábán

kiadó.

A salgótarjáni kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

1459/1940. tk. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat.

A M. Kir. Kincstár végrehajtónak Trajbár Antal végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtató kérelme következtében az 1881: LX. t. c. 176 és 185 §§-ai, valamint az 5610/1931 M. E. és a 35.000/1931 I. M. számú rendeletek értelmében elrendeli a végrehajtási árverést 1304 ar. P. 62 fillér köztartozás tőke és ennek a kielégítés járó 9 százaléka késedelmi kamatai és az árverési kérvényért ezuttal megállapított 2 P. 80 fillér költség, valamint a csatlakozott káimondott: Gróman Ignác 20 frt. Hrabina Józsefné 25 korona, Rusznayák Sámuel 64 P. 21 fillér tökékevetelés és járulékal behajtása végett,

Magyar királyi rendőrség salgótarjáni kapitánysága. 96/1940. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminiszter Ur az ország területén tartózkodó külföldi állampolgárok személyes jelentkezése tárgyában az alábbiakban teljes terjedelmében közölt rendeletet adta ki:

„M. kir. Belügyminiszter.
Szám: 500/1940. VII. b.

Rendelet.

Az ország területén tartózkodó külföldi állampolgárok személyes jelentkezése tárgyában.

1. §. A jelen rendelet közbíró tétele napján kezdődő hatállyal az a külföldi, aki hatósági engedély nélkül tartózkodik az országban, köteles a rendőrhatalomnál (kis és nagyközségekben a járási főszolgabíróknál a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrkapitányságon, vagy kirendeltségen, Budapestben a Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóságnál) IX. Fővámter 8. II. em. 204.) 24 órán belül jelentkezni.

2. §. Az a külföldi, aki a jelen rendelet közbíró tétele után érkezik az ország területére, megérkezésétől számított 24 órán belül a rendőrhatalom előtt személyesen tartozik megjelenni.

A külföldi tartózkodási helyét (a beutazási engedélyben kijelölt várost, vagy községet) a rendőrhatalom engedélye nélkül el nem hagyhatja és amennyiben attól a további itartózkodásra kifejezett engedélyt nem kap, a tartózkodási engedély lejáratának napjával az ország területét elhagyni köteles.

Ez alól csak a diplomatiái útlevéllel utazó külföldiek, valamint az igazolt hivatalos kiküldetésben utazó külföldi kormány megbízottak képeznek kivételt.

3. §. Annak a külföldinek, aki rendőrhatalom engedély nélkül tartózkodik az országban, szállást adni, továbbá ily külföldit anyagi támogatásban részesíteni tilos.

4. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetés alá nem esik, hibáját követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő.

a) az a külföldi, aki az 1 és 2 §-ban foglalt rendelkezéseket megszegi;

b) az a szállásadó, aki ebben a rendeletben megszabott tilalom ellenére a jogosulatlanul itartózkodó külföldinek a rendelet életbelépte előtt már szállást adott, de azt a körülményt 24 órán belül a rendőrhatalomnak be nem jelenti;

c) az a szállásadó, aki ebben a rendeletben megszabott tilalom ellenére az országban jogosulatlanul tartózkodó külföldinek szállást ad;

d) bárki, aki a jogosulatlanul itartózkodó külföldinek anyagi természetű

S P O R T

SBTC—Losonci AFC 7:0 (4:0)

SBTC pálya.

800 néző.

Vezette: Dobronay.

SBTC: Géci — Budai, Timár — Kiss, Takács IV., Mátrai — Balázs, Csiperda, Jenőfi, Lackó, Baranyai.

LAFC: Simon — Zsornai, Tolmácsi — Radó, Kostyál, Hegedűs III. — Lukács, Kovács, Majlik, Sós, Trenka.

Lackó 20 m-es bombájával kezdte meg az SBTC az ostromot. A 4. percben Csiperda Jenőfihez játszik, s Lackó ismét bombáz — sikeresen 1:0. SBTC főlényes összjátékkal ostromol, de eredménytelenül. A 16. percben Csiperda Lackóhoz játszik, Lackó 25 m-ről a felső léctet találja el. 2 perc múlva Csiperda Jenőfi-Balázs, ismét Jenőfi a labda útja s center közelről a hálóba talál 2:0. Csiperda lövését üti szögletre a kapus, szögletből ismét Csiperda feje ad gondot Simonnak. A 27. percben Lackó ismét a felső léctet találja el. A 30. percben Sós kiugrik Budai mellett, komoly a helyzet, de Budai kijavítja a hibát. A 39. percben Mátrai Baranyait szökteti, aki majdnem a sarokvonalról centerre, s Jenőfi fejjel küldi a labdát a hálóba 3:0. Lackó gyönyörű bombái után a 44. percben

Jenőfi a jó helyzetben levő Balázs elé gurít, aki bottalozva talál a hálóba 4:0.

A második félidőt ismét Lackó bombá vezeti be. Majd Csiperda fejére basal a kapus. A 10. percben Sós megsérül, kiáll s nem is tér többé vissza. A 20. percben Jenőfi a felső léctet találja el. A 23. percben Jenőfi szerez gólt. Ez az SBTC 100 ik adott gólja, a közönség nagy tapsal jutalmazta 5:0. 2 perc múlva Lackó találja el a felső kapufát, majd Jenőfi labdáját Balázs küldi a hálóba 6:0. SBTC erősen szorít, de nem gólrátörően játszik. Kissé lanyha az iram. A 44. percben Lackó 30 m-ről hatalmas lövést ereszt meg, a labda a felső léctet belső éléről visszapattan s a befutó Jenőfi fejjel küldi a hálóba 7:0.

Az SBTC könnyen, sőt könnyedén vette a mérkőzést és sokszor igen szép (de nem hasznos) iskolajátékkal szögezte kapujához ellenfelet. Lackó percenkénti 20—30 m-es bombái külön élvezetet okoztak. Lackó egymaga többet lőtt, mint a többi csatár együttvéve.

Jók: Lackó, Kiss, Mátrai, Jenőfi, ill. Tolmácsi, Kostyál.

NyTVE—SSE 3:2 (2:1)

Szerencsétlen mérkőzést játszott a SSE Nyiregyháza. A félidőben vezetett, a második félidőben egy 11-es nem értékesített, viszont a NyTVE 2:2 után 11-eszel győzött. A SSE góljait Tóbiás és

Langár lőtték.

A két tarjáni NNB csapat helyzete a táblázaton e héten:

1. SBTC	23	21	1	1	102:18	43
6. SSE	23	11	4	8	48:47	26

támogatást nyújt.

A a) pont esetében a külföldi ellen a kiutasítási esetleg internálási eljárást, a b), c) és d) pontokban felsorolt kihágások elkövetői ellen pedig az internálási eljárást is nyomban meg kell indítani.

Az elzárásbüntetésnek pénzbüntetésre való átváltoztatása esetén a pénzbüntetésre az 1928. X. t.c. rendelkezései irányadók.

5. §. A rendelet 4 §-ában felsorolt kihágási ügyekben a rendőri büntetőbíráskodást az 1929. XXX. t. c. 59. §-ában említett hatóságok gyakorolják, azzal az eltéréssel, hogy Budapestben elsőfokon, a

székesfőváros egész területére kiterjedő hatáskörrel, a m. kir. rendőrség IX. kerületi kapitánysága jár el. Harmadfokon a belügyminiszter bíraskodik.

Budapest, 1940. évi április hó 24. Keresztes Fischer s. k."

Felhívom a város lakosságának figyelmét arra, hogy a rendeletben foglalt rendelkezéseknek minden vonatkozásban pontosan tegyen eleget, mert a mulasztók szigorú megtorlásban részesülnek.

Salgótarján, 1940. évi április 29.

A kapitányság vezetője:

Dr. Jánossy

m. kir. rendőrkapitány.

Tavaszi napsütés az arcot szeplőssé teszi

Szeplőt, májfoltot szüntet:

Bubi szeplőkrém

Az arcot fehérre, simává teszi:

Bubi arccrém

Az arcot tisztítja:

Bubi szappan

Pattanást szüntet, zsirtalanít:

Bubi arcszesz

Az arcot megvédi a változó időjárástól:

Bubi puder

Kapható:

SZÚCS RÓBERT

gyógyszertárában, Salgótarján

8.435/1940 szám.

Pályázati hirdetmény.

Nógrádvármegye közönsége az idegen megszállás alól felszabadult és a vármegyéhez visszacsatolt terület visszatérésének emlékeztetőre 5 éven keresztül évi 2.000 P. tanulmányi ösztöndíjat létesített s ezt az összeget évenkénti odaítéléssel olyan két szegénysorsú nógrádvármegyei származású ifjunak adományozza, akik becsületes és hazafias magatartással kiváló szorgalommal és előmenetellel főiskolai tanulmányokat folytatnak, vagy ahhoz kezdenek.

Felhívom mindazokat, akik ezen tanulmányi ösztöndíjat elnyerni kívánják, hogy tanulmányaikat és nógrádvármegyei származásukat igazoló kértlen felszerelt kérvényüket folyó évi május hó 20-ának d. e. 12 óráig hozzám címezve annál inkább adják be, mert ezen határidőn túl érkező kérvényeket minden további nélkül vissza fogom utasítani.

Balassagyarmat, 1940. április 22.

Horváth
altápn.

UJ IRÓGÉPET

kaphat
régí írógépeért

VÉGH KÁLMÁN

könyvesboltjában

SALGÓTARJÁN.

A fegyverzet befolyása a hadviselésre.

A harcnak legősibb és minden idők technikai fejlettsége mellett is, egyedül döntő megnyilatkozása a testnek test ellen végrehajtott küzdelme: a kézitusas. A kézitusában pedig az egyének vitézségének, ügyességének és lélekjelenlétének egyenlő fokát feltételezve, a számbeliileg fölényben lévő győz. A hadseregek tehát mindenkor arra törekedtek, hogy a harcban ebben a döntő mozzanatában ellenfelüknél nagyobb küzdő létszámot állíthassanak. Ezt elérhették, ha hadseregük ellenfelüknél erősebb volt. De elérhették azáltal is, ha valami uton-módon sikerült a harc bevezetésével ellenfelüket annyira meggyengíteniük, hogy a kézitusas megindításáig ők tehettek szert túlsúlyra. Utóbbi eljárásnak egyik legegyszerűbb módja az volt, hogy az ellenfelnél jobb fegyverzetrel indultak harcra, miáltal annak nagyobb veszteséget okoztak, mint maguk elszenvedtek.

Érdekes, hogy ez a mód nem mindig a fölényes fegyverzetű javára döntötte el a harcot, az új fegyver hatása elleni védekezés azonban mindenkor új harcászati módszerekkel ajándékozta meg a hadviselést.

Már az ókor harcaiban megfigyelhető a fegyverzetnek a hadviselési módra gyakorolt hatása.

A zárt sorokban kézitusába rohanó tulerőben lévő phalanx lehangoló hatása volt. A perzsák és skythiák tehát arra törekedtek, hogy ezt a zárt harci hangert összetartó erejében rejlő lököpességtől megfossszák. A távolraható keleti harceszköznek, a nyilnak alkalmazá-

sához fordultak tehát. Az ellenséget ezzel az új harceszközzel előbb és önmaguk veszélyeztetése nélkül, távolról elég gyorsan apasíthatták. Önmaguk pedig lazább harcalakzatban harcolhattak, miután a nyilhatást parancsszóra távolabbi nyilazók is összpontosíthatták. Az ellenfél zárt lökeme tehát egész küzdő seregüknek csak egy kis részét találhatta.

Az újszerű fegyver, a nyíl, a phalanxot is lazább harcalakzatra bontotta. A manipuláris phalanx már több, a terepen könnyebben rejtőző, zárt egységből állt, hogy ezáltal az osztagok közé iktatott tőröközök és a jobban rejtőzködők, kisebb osztagok, a kézitusas előtt várható veszteségeket minél kisebbre csökkenthessék.

A fegyverzet fejlődése természetesen a védekezési módszereket is egyre tökéletesítette. A nyilak és dárdák, valamint a kardok ellen való védekezés gondolata a harcos páncélozásához vezetett, amely azután kitermelte a páncélos lovag harcos típusát. A test ezekkel a kezdetleges fegyverekkel szemben oly hatásos védelmi eszközzel vértéződött fel, hogy a magukat egyre nagyobb biztonságban érző emberek mindegyre hajlamosabbak lettek az elkülönülő, egyenkint kalandozó harci vállalkozásokra.

A löpörnak és ezzel a löfegyvereknek és a lövegeknek térhódításával eltűnt a lovagvilág páncélos harcosa. Hiába, a könnyű páncél nem nyújtott már kellő biztonságot a lövedékek ellen; emiatt újra hadseregek szervezése után kellett látni.

A veszteségek csökkentése és a harcvonalba vont kis hordtávolságú lövegek hatásos alkalmazása érdekében, a harcra-lepő zászlóaljok közé nemcsak, hogy tőröközöket kellett közbeiktatniok, hanem a puskások harcalakzatát is egyre sekélyebbé kellett tenni. Így Gusztáv Adolf idején a harcvonalak 6 ember mélyek, később ezt is felére kénytelenek csökkenteni, nehogy egy lövedék több egymás mögött lévő emberben tegyen kárt. Egyébként a löfegyverek fejlődése is módosította a harcmódot.

A landsknechtek, a lovasság lökeleme ellen, négysszögeiknek — sündisznó-szerűen — minden oldalra kifelé fordított lándzsáival védekeztek. Ez a lovasrohamot is óvatosabb eljárásra készítette. A pisztoly lőtávolságára először megközelítették a tömör felállításban álló gyalogságot s csak sorában való riadalom és emberitkítés okozása után ruglattak rohamra, szál fegyverrel. Később, a gyalogság löfegyvereinek tökéletesbbedésével — a lándzsás gyalogosok a hadiszervezetekből mindinkább eltűntek és helyüket a muskétások és karabélyosok foglalták el. Ezek a fegyverek azonban még igen kis tűzgyorsasággal bírtak. Ezért a lovasságnak arra kellett törekednie, hogy az ellenséges puskások hosszadalmas töltesét és tüzelési fogásait megelőzzék. A gyalogosztagok meglepésére törekedtek tehát. Hosszadalmas megközelítést és pisztolyharcot elhagyták és rejtett helyekről, egyhuzamban vágtaiban rohanva, szabtak karddal az ellenségbe. A lo sebesége még birta az iramot a löfegyverek gyatra szerkezetével és körülményes tüzelésével. Ez a korszak volt a lovasscsaták fénykora. Amint azonban a kézi löfegyverek és a tűzérő lövegek tökéletesedtek, mind-

egyre jobban korlátozódott a lovasharc, mindjobban szűkült annak alkalmazási lehetősége oly alkalmi feladatokra, mint a felderítés, leplezés, késeltetés, üldözés. Ezeknél a feladatoknál azonban a lovasság harcában egyre inkább a sebesebb mozgási lehetőségre, mint a hatásra vetettek nagyobb súlyt.

A szerepkörében egyre izmosodó gyalogság harceljárása is egyre módosult a löfegyverek tökéletesedésével.

A hátultöltő löfegyverek tűzgyorsasága, a csövek huzagolásával megnövekedett löszabatosság, egyre nagyobb veszteségeket okozott a harcmezőn. A harcalakzatok egysorosra sekélyesedtek, emellett a csatázókat szélességben is szíjjel kellett vonni hogy a terep minden kis fedezékét kihasználhassák. Később rövidnyelű ásóval is fel kellett a gyalogságot szerelni, hogy szűkös esetén beháshassa magát, s ezáltal az ellenség tüze elől jobban oltalmazhassa kézitusára törő embereit.

A harctér egyre jobban megüreseedt. A vezetés egyre nehezebbé, a harc egyre hosszabb időtartamúvá vált. A lendület egyre jobban háttérbe szorult. Új hadieszközöket kellett sorompóba állítani, amelyek a harcotat meggyorsíthatták és a hadvezéri elmét újra lendületbe hozhatták. Az erkölcsi erők növelése és a támadó szellem fokozása ezt egymagában már nem segítette elő. Csak a véres veszteségek fokozták anélkül, hogy gyors siker lett volna biztosítható.

Tulajdonképpen tehát a motort és a páncélt a hadvezetés szolgálatába a fegyverek fejlődése állította, megteremtve a legújabb kor villámhadviselésének előfeltételeit.